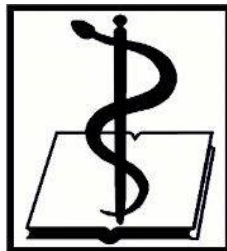

Tezaurus MeSH – poznámky

k tvorbě a revizi českého překladu

(praktické zkušenosti)

Mgr. Alena Smutná

Národní lékařská knihovna

Medical Subject Headings

MeSH – Medical Subject Headings

- několik poznámek k MeSH na úvod
- základní pojmy – struktura, deskriptor, koncept
- překlad MeSH do češtiny
- aktualizace a revize tezauru

Tezaurus MeSH - kategorie

MeSH Tree

- + **anatomie [A]**
- + **organismy [B]**
- + **nemoci [C]**
- + **chemikálie a léky [D]**
- + **analytické, diagnostické a terapeutické techniky a vybavení [E]**
- + **psychiatrie a psychologie [F]**
- + **jevy a procesy [G]**
- + **disciplíny a povolání [H]**
- + **antropologie, vzdělávání, sociologie a sociální jevy [I]**
- + **technologie, průmysl, zemědělství [J]**
- + **humanitní vědy [K]**
- + **informační věda [L]**
- + **skupiny lidí [M]**
- + **zdravotní péče [N]**
- + **publikace – charakteristiky [V]**
- + **zeměpisné pojmy [Z]**

Stromová struktura

MeSH Strom

[C] **Nemoci**

[C01] **bakteriální infekce a mykózy**

[C01.539] **infekce**

[C01.539.830] **hnisání**

[C01.539.830.025] **absces**

[C01.539.830.025.020] **břišní absces**

[C01.539.830.025.020.455] **absces jater**

[C01.539.830.025.020.455.460] **amébový absces jater**

[C01.539.830.025.020.455.730] **pyogenní absces jater**

[C01.539.830.025.020.810] **subfrenický absces**

Jak vypadá český deskriptor

MeSH deskriptor

Zdroj: MeSH 2017 deskriptory

Hlavní záhlaví	absces jater
Anglické záhlaví	Liver Abscess
Viz	játra - absces [cze0009178] jaterní absces [cze0057100]
Viz (Anglicky)	Abscess, Hepatic [T024167]
Preferovaný koncept	absces jater
Definice, překlad	Ojedinelé nebo mnohočetné hromadění hnisu v játrech jako výsledek bakteriální či protozoární infekce nebo jako výsledek infekce způsobené jiným agens.
Definice	Solitary or multiple collections of PUS within the liver as a result of infection by bacteria, protozoa, or other agents.
Anotace	coordinate IM with specific organism infection term (IM); LIVER ABSCESS, AMEBIC and LIVER ABSCESS, PYOGENIC are also available

Deskriptor s více koncepty

MeSH Translation Maintenance System

User ID: JIS

Translation Year: 2017 - 2018

Language: Czech

Work On Record

Descriptor : otorinolaryngologie [Otolaryngology] (D010036)

Pref.Term DEL

● **Concept:** otorinolaryngologie [Otolaryngology] (M0015567)

Otolaryngology (T029691) X

Otorhinolaryngology (T029693)

otorinolaryngologie (cze0052258) X

ORL (cze0052259)

foniatrie (cze0011367)

otolaryngologie (cze0011366)

rinologie (cze0054938)

● **Concept:** laryngologie [Laryngology] (M0571572)

Laryngology (T818996) X

laryngologie (cze0052260) X

● **Concept:** otologie [Otology] (M0015568)

Otology (T029692) X

otologie (cze0052261) X

Nepřeložený deskriptor

MeSH Translation Maintenance System

User ID: ASM

Translation Year: 2017 - 2018

Language: Czech

Create Term
Create Concept
Modify
Delete
Move
Mark Not Translatable
Authorize
Approve
Copy Concept
Trans/Auth - ScopeNote

Tree Categories Update
View Record
View Concept
Switch - Translation

New Search
MeSH Browser
Home
Help
Logout

View
in:

Work On Record

Descriptor : *Interatrial Block* [Interatrial Block] (D000074021)

	Pref.Term	DEL
☒ Concept: <i>Interatrial Block</i> [Interatrial Block] (M000625206)		
<i>Interatrial Block</i> (T000913615)	X	
<i>Interatrial Conduction Delay</i> (T000913873)		
<i>Interatrial Block</i> (cze0079464)	X	
☐ Concept: <i>Bayes Syndrome</i> (M000625207)		
<i>Bayes Syndrome</i> (T000913616)	X	
<i>Bayes' Syndrome</i> (T000913617)		

Nepřeložená definice

Translate Scope Note

Descriptor : *Interatrial Block* [Interatrial Block] (D000074021)

	Pref.Term
Concept: <i>Interatrial Block</i> [<i>Interatrial Block</i>] (M000625206)	
Interatrial Block (T000913615)	X
Interatrial Conduction Delay (T000913873)	
Interatrial Block (cze0079464)	X

New English Scope Note:

Impaired or delayed impulse conduction between the right and left HEART ATRIA. Advanced interatrial blocks are often associated with arrhythmias (e.g., ATRIAL FLUTTER; and ATRIAL FIBRILLATION), direct conduction block via the Bachmann's bundle and concomitant left atrial enlargement. Syndrome of advanced interatrial block associated with SUPRAVENTRICULAR TACHYCARDIA is referred to as Bayes syndrome.

Translated Scope Note:

Save

Save and Auth

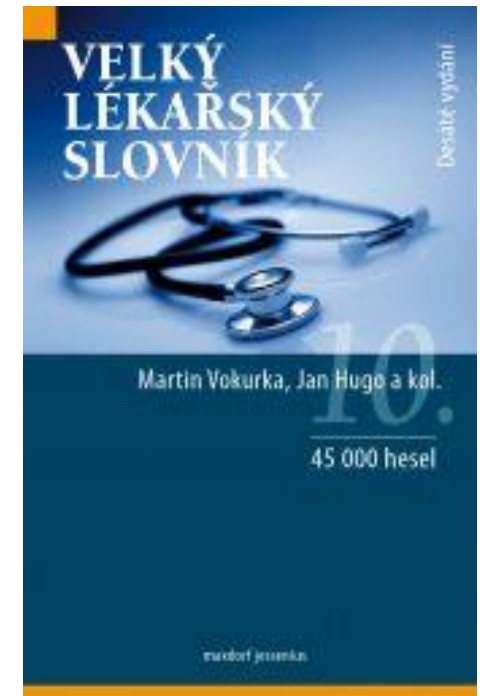
Překlad tezauru v praxi

Překlad deskriptorů

- informační zdroje – odborné časopisy, MKN-10
- nové deskriptory – novinky z oboru – neustálená terminologie

Překlad definic

- překlad anglického originálu
- převzetí z Velkého lékařského slovníku online, Wikiskript, Wikipedie – citace zdroje
- převzetí z odborných textů

Aktualizace a revize tezauru

- metodika překladu – vývoj a změny
- vývoj nové terminologie v češtině
- doplňování viz odkazů (synonym)

Revize a úpravy tezauru 1

Změna slovosledu hlavního deskriptoru

Dříve – substantivní inverze (v dobách lístkových katalogů)	Dnes – přirozený slovosled (využití informačních systémů)
srdce – nemoci srdce – nádory cévy – chirurgické výkony oči - nemoci	nemoci srdce nádory srdce cévní chirurgie oční nemoci

Gramatika – změna v kořenu slova, při skloňování

ucho - uši	zánět ucha; cizí těleso v uchu
oko - oči	oční nemoci; nemoci oka

Revize a úpravy tezauru 2

Změny v pravopisu

kinese prognosa kinetosa	kineze prognóza kinetóza
anémie polycytémie leukémie	anemie polycytemie leukemie
metanol, metylalkohol	methanol, methylalkohol

Sjednocení termínů v hlavním deskriptoru

hemoragie zranění zlomeniny	krvácení poranění fraktury
-----------------------------------	----------------------------------

Homonyma

dna (nemoc) x DNA; atlas (obratel); zubní korunka (anatomie)

Deskriptor se synonymy

Descriptor : perniciozní anemie [Anemia, Pernicious] (D000752)

	Pref.Term	DEL
● Concept: perniciozní anemie [Anemia, Pernicious] (M0001137)		
Anemia, Pernicious (T002247)	X	
Addison's Anemia (T002245)		
Anemia, Addison's (T002246)		
Pernicious Anemia (T811413)		
perniciozní anemie (cze0048539)	X	
Addisonova anemie (cze0048534)		
Addisonova-Biermerova anemie (cze0048536)		
Addisonova-Biermerova anémie (cze0048540)		
Addisonova-Biermerova choroba (cze0048537)		
Addisonova-Biermerova nemoc (cze0048538)		
<i>anemie z nedostatku kyseliny listové (cze0055592)</i>		X
anemie z nedostatku vitamínu B12 (cze0055591)		
anémie perniciozní (cze0000881)		
perniciozní anémie (cze0048535)		

Revize názvosloví enzymů

inositolkináza x inozitolkináza?

isocitrátdehydrogenasa x

isocitrátdehydrogenáza x

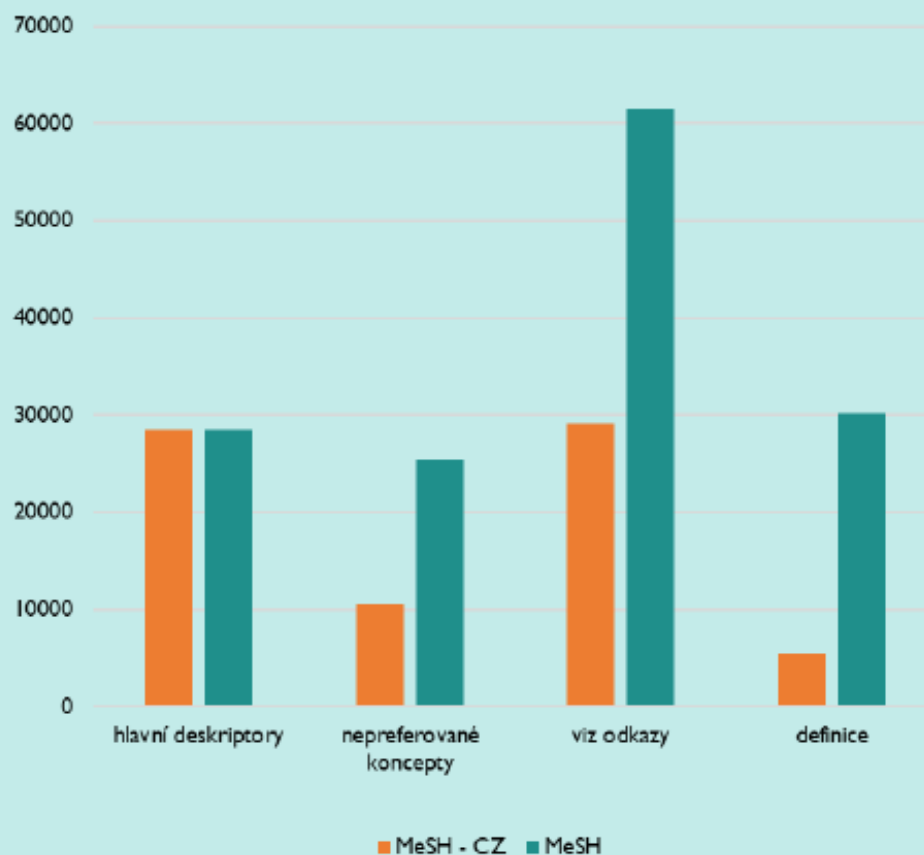
izocitrátdehydrogenáza?

- mezioborová nejednotnost v názvosloví enzymů
- konzultace na Přírodovědecké fakultě UK a Ústavu pro jazyk český AV

Současný stav českého překladu (k prosinci 2016)

	Český překlad	Anglický originál	Rozdíl
Hlavní deskriptory (preferované koncepty)	28.472	28.472	0
Nepreferované koncepty	10.554	25.461	14.907
Viz odkazy	29.157	61.422	32.265
Definice	5.496	30.156	24.660

Stav překladu MeSH - CZ 2017
ve srovnání s americkým tezaurzem

Za spolupráci a připomínky děkuji kolegyním
RNDr. Aleně Šímové a Mgr. Jitce Šrajerové

Děkuji za pozornost